

ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП ПЕРЕВІРКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ

Сазонова Олена Володимирівна, Чернігівський національний педагогічний, університет імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів)

Залучення вищої освітньої системи України до Болонського й Копенгагенського процесів, прийняття у зв'язку з цим низки законодавчо-правових актів, використання компетентнісного підходу у процесі навчання спонукає свідому педагогічну спільноту замислитися не лише над питанням формування високопрофесійного фахівця, але й над потребою внесення змін до різних аспектів освітньої діяльності, зокрема оцінної.

Зауважимо, на сьогодні оцінювання якості підготовки майбутніх учителів у ВНЗ здійснюється рубіжними, поточними контролюми та Державною підсумковою атестацією. Вони, по-перше, дозволяють оцінити знання, уміння та встановити відповідний рівень набутих компетенцій.

По-друге, мають забезпечити оцінку якості універсальних і професійних компетенцій, набутих випускником-філологом.

Варто наголосити, що практичний досвід свідчить: оцінні процедури як базовий принцип контролю за якістю підготовки реалізується поки що недостатньо сповна. Проведений теоретичний аналіз наукової літератури демонструє наявність висвітлення цієї теми виключно у тісному зв'язку з когнітивним аспектом навчання. Проте нині накопичено достатньо науково-практичного досвіду, який дозволяє розширити шляхи вирішення цієї проблеми (В. Беспалько, В. Болотов, М. Поташник, М. Скаткін та інші).

Мета – запропонувати шляхи покращення перевірки професійної підготовки філологів на завершальному етапі. Сформульована мета спонукає до увиразнення завдань, які варто розв'язати у ході дослідження заявленої теми:

– розглянути можливі підходи до визначення результатів навчання за напрямом підготовки «Філологія» із застосуванням різних методичних прийомів;

– здійснити спробу узгодити засоби оцінки професійних компетенцій зі зростанням вимог до якості і рівня філологічної освіти;

– проектуючи оціночні засоби, передбачати врахування здатності студентів до творчої діяльності, їх готовності до пошуків вирішення нових завдань, незважаючи на брак конкретних спеціальних знань і відсутність загальноприйнятого алгоритму професійної поведінки;

– намітити подальші перспективні розробки і впровадження в освітній процес нових адекватних методів перевірки результатів навчання на всіх етапах навчання у виші та контролю за сформованістю загально-професійних компетенцій.

Предмет – особливості завершального етапу перевірки готовності філологів до професійної діяльності та її взаємозв'язок із успішністю навчання студентів, майбутніх вчителів української мови та літератури.

Об'єкт – завершальний етап перевірки професійної підготовки філологів.

Переконані, завершальний етап формування готовності до професійно-педагогічної діяльності у майбутніх педагогів-філологів повинен бути спрямований на актуалізацію рефлексивного компонента. Його показниками є позитивне ставлення випускників до майбутньої професії; сформовані мотиви щодо опанування обраною професією, сформовані професійні якості – гуманність, відповідальність, організованість, толерантність, комунікабельність, креативність. Для цього варто залучати студентів до професійної практичної та аналітичної діяльності. Вводити проблемні ситуації, дискусійні питання, творчих завдань що дозволить адекватно проаналізувати, оцінити присутніми вдосконалення, розвиток студентів, виявить здатність до їхньої саморефлексії як досягнень, так і недоліків, врешті, стимулюватиме до самоаналізу, до розвитку у формуванні готовності до педагогічної роботи. Оціночні засоби з контролю якості вивчення дисциплін, проходження практик враховують зв'язки між знаннями, вміннями, навичками, дозволяють з'ясувати якість сформованих у випускників необхідних компетенцій за певними видами діяльності і, звичайно, ступінь їхньої готовності до професійної діяльності в цілому.

Проте, доречно також звернути увагу на діяльнісний компонент з

формування готовності до професійно-педагогічної діяльності студентів-філологів. Продумувати й застосовувати під час освітнього процесу форми роботи, які б сприяли підвищенню мотивації студентів до навчання. Методичній комісії філологічного факультету розробити Пам'ятку голові державної атестаційної комісії, де чітко окреслити питання організації роботи комісії, посадові права та обов'язки усіх членів екзаменаційної комісії тощо. Окремі роботи студентів, що мають наукову та практичну цінність, за рекомендацією АК, можуть передаватися на тимчасове зберігання до наукової бібліотеки університету. Питання до державної атестації з різних дисциплін охоплюють велику кількість курсів, прослуханих за чотири роки навчання, цей обсяг потребує особливої методики повторення та реконструкції, тому атестаційна комісія рекомендує видання курсу оглядових лекцій до державних іспитів та навчально-методичного посібника для підготовки до державної атестації. Для покращення якості виконання кваліфікаційних робіт варто забезпечити можливість ознайомлення студентів із останніми монографічними вітчизняними дослідженнями, тому написати клопотання до завідувача наукової бібліотеки Університету щодо своєчасно поповнення фондів науково-дослідними матеріалами. Дотримуватися вимог щодо вибору рецензента до написаних кваліфікаційних робіт, у разі необхідності адекватного наукового потрактування досліджуваної теми залучати консультанта із суміжних кафедр, уникати рецензування 3-х і більше робіт однією особою. Запровадити обов'язкову практику перевірки робіт комп'ютерною програмою на антиплагіат.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Беззаперечною істиною є те, що вищий педагогічний навчальний заклад України зобов'язаний забезпечувати гарантовану якість підготовки майбутніх фахівців, у тому числі філологів. Для цього варто задіяти кілька шляхів.

По-перше, скористатися закордонним досвідом, коли розробляється стратегія щодо забезпечення ефективності підготовки студентів із врахуванням побажань потенційних роботодавців. По-друге, проводити моніторинг існуючих освітніх програм. По-третє, забезпечити належне освітнє середовище,

найголовніше – компетентний викладацький склад, створивши умови для регулярної самооцінки своєї педагогічної діяльності за встановленими критеріями, для рейтингування у межах установи та для зіставлення з іншими освітніми закладами, долучаючи, з метою висвітлення об'єктивної картини представників роботодавців, проводити анонімне анкетування серед студентів задля усунення заангажованих оцінок роботи викладацького складу.